

Biztonságtechnikai szabványok 2017. 05.

Az **1995. évi XXVIII.** törvény értelmében a Magyar Köztársaság *nemzeti szabványügyi szervezete* a Magyar Szabványügyi Testület (MSZT), státusza köztestület, melynek célja a hazai termékek és szolgáltatások hosszú távú piaci versenyképességének elősegítése és fenntartása hazai, európai és nemzetközi szinten.

A Magyar Szabványügyi Testület fő tevékenységi területe:

- a szabványosítás,
- a tájékoztatás,
- a tanúsítás és
- az oktatás.

Mi is az a szabvány?

Az 1995. évi XXVIII. törvény szerint:

- 1. számú melléklet (1) pont: *A szabványosítás* olyan tevékenység, amely *általános és ismételten alkalmazható megoldások*at ad fennálló vagy várható problémákra azzal a céllal, hogy a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb legyen.
- 4. § (1) *A szabvány* elismert szervezet által alkotott vagy jóváhagyott, *közmegegyezéssel elfogadott* olyan *műszaki* (technikai) *dokumentum*, amely tevékenységre vagy azok eredményére vonatkozik, és olyan általános és ismételten alkalmazható szabályokat, útmutatókat vagy jellemzőket tartalmaz, amelyek alkalmazásával a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb.

Mi is az a szabvány?

- A **közmegegyezés** nemzetközileg elfogadott meghatározása a következő:
- " **Közmegegyezés**: olyan általános megegyezés, amelyet az jellemez, hogy a lényeges kérdésekben nincs fenntartott ellenvéleménye az érdekek egyik fontos csoportjának sem, továbbá, hogy az eljárás során minden érdekelt véleményét igyekeztek figyelembe venni, és megoldást találni minden ütköző álláspontra.
- A közmegegyezés nem szükségképpen jelent egyhangú véleményt."
- A közmegegyezés tükrözi a szabványok önkéntes jellegét. Ez biztosítja azt, hogy a szabványt az érintett felek támogatják, és elkészítésével önkéntes elkötelezettséget vállaltak a szabvány használatára.

Szabványügyi Szervezetek

Nemzetközi szabványügyi szervezetek:

- **ISO** International Organization for Standardization
(Nemzetközi Szabványügyi Szervezet)
- **IEC** International Electrotechnical Commission
(Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság)
- **ITU** International Telecommunication Union
(Nemzetközi Távközlési Egyesület)

Európai szabványügyi szervezetek:

- **CEN** Comité Européen de Normalisation
(Európai Szabványügyi Bizottság)
- **CENELEC** Comité Européen de Normalisation
Electrotechnique (Európai Elektrotechnikai
Szabványügyi Bizottság)
- **ETSI** European Telecommunications Standards Institute
(Európai Távközlési Szabványügyi Intézet)

Az MSZT tagsági helyzete:

- **ISO:** tag.
- **IEC:** tag.
- **ITU:** nem tag.
- **CEN:** 2003. január 1-től az MSZT teljes jogú tag.
- **CENELEC:** 2002. június 1-től az MSZT teljes jogú tag.
- **ETSI:** 1996. óta teljes jogú tag.

Európai szabványok:

- A CEN, a CELENEC és az ETSI által jóváhagyott és közzétett szabványok.
 - Az európai szabványok alkalmazása **önkéntes**.
 - Az európai szabványokat a nemzeti szabványügyi (tag)szervezeteknek kötelességük bevezetni (honosítani);
A bevezetés módja:
 - fordításos;
 - jóváhagyó közleményes.

Európai szabványok:

- Az európai szabványok (kibocsátói jelük szerint):
 - ◆ **EN** (European Standard)
 - ◆ **ENV** (European Prestandard, előszabvány)
 - ◆ **HD** (Harmonised Document, harmonizált dokumentum)
 - ◆ **TS** (Technical Specification, műszaki előírás)

- **EN** Nemzeti szinten kötelező bevezetés
 - ◆ fordítással,
 - ◆ jóváhagyó közleménnyel.
 - ◆ **Ütköző nemzeti szabványok visszavonása kötelező.**
- **ENV** Előszabvány átmeneti alkalmazásra, olyan műszaki területeken, ahol a fejlődés nagyon gyors és sürgős szükség van valamilyen irányelvre.

Nemzeti szinten kívánatos a bevezetése valamilyen módon.

- ◆ **Ütköző nemzeti szabványok visszavonása nem szükséges.**
- **HD** Nemzeti szinten bevezetése kötelező.
 - ◆ **Ütköző nemzeti szabványok visszavonása kötelező.**
- **TS** Nem kötelező a nemzeti szinten történő bevezetés.
 - ◆ **Ha mégis bevezetésre kerül, akkor olyan jogállású, mint egy EN, tehát ütköző szabványok visszavonása kötelező!**

IEC

- 60/23²⁰¹⁶ tagország/társult tag;
- 6327²⁰¹⁶ szabvány és egyéb (összesen:7148²⁰¹⁶), szabványjellegű dokumentum;
- Drezdai Egyezmény 1996.
IEC-CENELEC együttműködés
- Az integráció folytatódik, 2009 óta közös IEC-CENELEC titkárság van

CENELEC

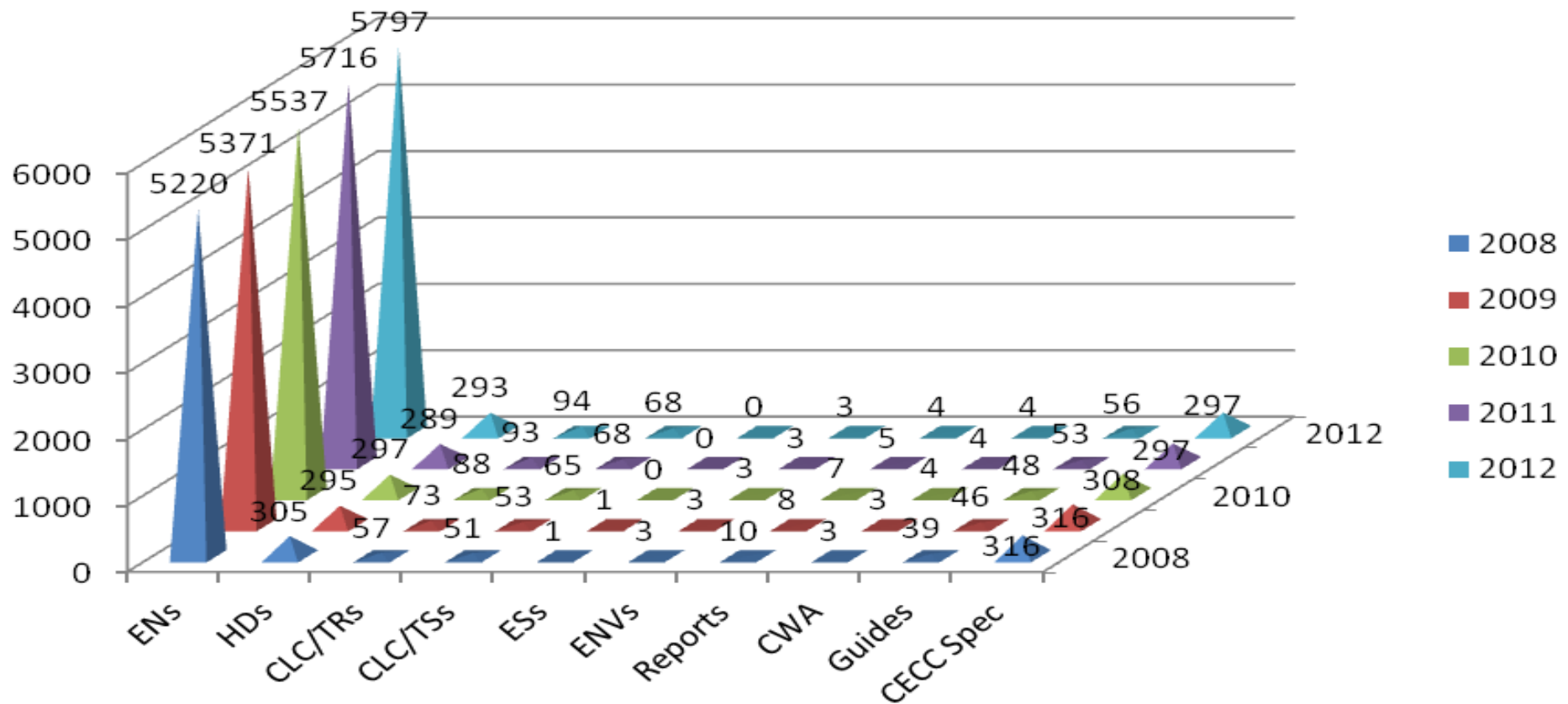
- 34/9/13PSB²⁰¹⁶ tagország/társult tag/partner;
- 49 együttműködő partner;
- A CENELEC szabványok bevezetése, (honosítása) 6 hónapon belül;
- A 6 857²⁰¹⁶ (EN, HD) szabvány dokumentum 99%-a magyar nemzeti szabvány.
- Szabványjellegű dokumentummal összesen: 7 111²⁰¹⁶; több, mint 200 ezer oldal!

IEC-CENELEC

2016 végén a

- ◆ CENELEC szabványok 72 %-a azonos az IEC-vel;
- ◆ 6 %-a kismértékben módosított IEC;
- ◆ 22 %-a „tisztá” európai szabvány.

IEC-CENELEC 2012.05.30.

Magyar Szabványügyi Testület

- 2016. december 31-én érvényben lévő MSZ szabványok száma:
 - ◆ MSZ jelzetű szabványok darabszáma közel 27000 (27550)
 - ◆ Szabványösszetétel:
Nemzeti 13%, EU-s 84%, Nközi 3%
 - ◆ MSZ EN szabványokból az angol-magyar nyelv aránya 2016 végén: 74%/26 %
 - ◆ Biztonságtechnikai szabványokból jelenleg
 - ◆ terjedelem tekintetében ~ 26% magyar nyelvű, de folyamatosan csökken!

Magyar Szabványügyi Testület

- A szabványalkotás folyamata honosítás esetén:
 - ◆ Fordítás
 - ◆ Fordítás ellenőrzése (szaklektorálás)
 - ◆ Szabványjavaslat készítés
 - ◆ Szakértői egyeztetés(ek)
 - ◆ Szabványkézirat készítés
 - ◆ Lektorálás
 - ◆ Közzététel

Önkéntes, vagy nem kötelező!?

Mit is jelent az, hogy *Önkéntes*?

2002. előtt gyakorlatilag a nem kötelező szabvány kötelezőbb volt, mint a kötelező, mert nem kaphattunk engedélyt az ettől való eltérésre.

Önkéntes, vagy nem kötelező!?

- A régi porosz-orosz rendszer szerint:
„minden tilos, ami nincs megengedve”
 - Ma az angolszász felfogás érvényesül Európában, azaz:
„minden megengedett, ami nem tilos, de mindenért egyéni felelősséget kell vállalni”.
- Ezentúl tehát a helyes -pénzügyesek által gyakran feltett- kérdés nem az lesz, hogy “hol van ez előírva?”, hanem, hogy „ki vállalja ezért az eltérésért a felelősséget?”.

Nézzük milyen előírások érvényesek ma, melyekre tekintettel kell lennünk mindennapi munkánk során:

- Az 1995. XXVIII. törvény egyik módosítása (2001. évi CXII. törvény) 2002. január 1-én lépett hatályba, mely deklarálja, hogy:

6. §

- (1) A nemzeti szabvány alkalmazása önkéntes.
- (2) Műszaki tartalmú jogszabály hivatkozhat olyan nemzeti szabványra, amelynek alkalmazását úgy kell tekinteni, hogy az adott jogszabály vonatkozó követelményei is teljesülnek.

A szabványok jogszabállyal történő kötelezővé tétele tiltott, mert:

- Ellenkezik a szabványosítás egyik legfontosabb alapelvevel, az önkéntességgel, amely alapelv értelemszerűen megjelenik a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvényben és az MSZT működési szabályaiban is.
- A kötelezővé tett szabványok a kereskedelem műszaki akadályát képezik. A külkereskedelemben zavarokat okoz, ha a szabvány az egyik országban kötelezővé van téve, a másik országban nincs, így a piac szereplői számára a gazdasági szabályozók nem egységesek, mivel a hazai és a külső piacokra történő gyártás során a vizsgálati és az értékesítési feltételek különbözőek.

A szabványok jogszabállyal történő kötelezővé tétele tiltott, mert:

- A kötelezővé tett szabvány akadályozza az áruk és a szolgáltatások szabad mozgását, áramlását, ami viszont ellenkezik az EU egyik alapszerződésében, a Római Szerződésben lefektetett, ez irányú alapelvvel.
- A kötelező szabvány gátolja a műszaki fejlődést, megmerevíti a szabályozást, akadályozza az újabb, olcsóbb, gazdaságosabb technikai megoldások, takarékosabb gyártási, eljárási módok bevezetésére irányuló törekvéseket.

Nézzük, milyen előírások érvényesek ma,
melyekre tekintettel kell lennünk mindennapi
munkánk során:

Villamos termék (gyártmány) esetén az
2013. évi V. tv. a Polgári
Törvénykönyvről 6:557. §-a

[A felelősség korlátozása és kizárása]
szerint:

„A károsulttal szemben a gyártó
felelősségének korlátozása, vagy
kizárása semmis.”

Mit is jelent ez?

A BTK (2012. évi C. törvény) 165. § (1) szerint:

- „ Aki foglalkozási szabály megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz, „x” évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”

Mit is jelent ez?

- A bíróságok álláspontja szerint szakmai szabály mindig van:
 - ◆ -ha van írásban lefektetett kötelező szabály, akkor az,
 - ◆ -ha nincs ilyen, akkor a nem kötelező előírás,
 - ◆ -a szóban elhangzott utasítás,
 - ◆ -a kialakult szakmai gyakorlat, vagy
 - ◆ -végső esetben- az igazságügyi szakértő erre vonatkozó (utólagos) vélelme.

Kötelező, vagy nem?

...más előírás hiányában tehát az „önkéntes”, nem kötelező szabvány is **szakmai szabály**, amelynek előírásai mértékadók a veszélyeztetés elbírálásánál!!!

Kvázi „kötelező”!

A **harmonizált szabványok** biztonsági előírásainak alkalmazásától csak abban az esetben szabad eltérni, ha valaki ezektől egyértelműen eltérő megoldást alkot, és kijelenti, hogy vállalja a felelősséget azért, hogy az(ok) **legalább** a szabvány(ok)ban szereplő előírással **azonos biztonsági szintet** nyújt(anak)!

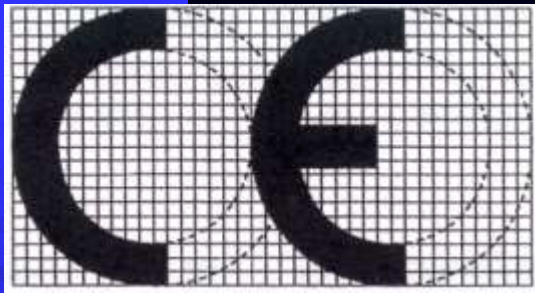
A CENELEC szabványok 2016-ben (7 111 db.) 24%-a, (1 711 db.) harmonizált szabvány!

Kinek és milyen formában kell nyilatkoznia?

- A villamos termékeknél ez viszonylag egyszerű: általában a 79/1997. (XII.31.) IKIM rendelet (73/23/EEC, 93/68/EEC (LVD) Kisfeszültségű berendezések);
- más egyéb termékekre pedig a rájuk vonatkozó, ehhez hasonló más rendeletek ezt pontosan szabályozzák.

Kinek és milyen formában kell nyilatkoznia?

Gyakorlatilag nem történt más, mint privatizálták az *eltérési engedély* kiadását, nem egy „HIVATAL” adja ki, hanem egy erre feljogosított (szakértő) és felelősséget vállaló MAGÁNSZEMÉLY, vagy SZERVEZET, valamint *egyenértékűségi*, vagy *megfelelőségi nyilatkozatra* magyarosították a nevét.

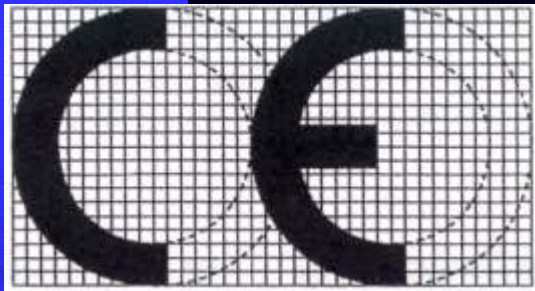

CE jelölés

- A CE jelölés nem kereskedelmi jel, hanem a gyártó, szállító felelős, joghatályos nyilatkozata arról, hogy saját maga kiértékelte, vagy valamilyen szervezet közreműködésével kiértékelte a termékének az európai direktíváknak való megfelelőségét, a kiértékelési eljárást dokumentálta, és a műszaki dokumentációt hatósági felszólításra be tudja mutatni, s kiállította a terméktípusra vonatkozó

"Megfeleléségi Nyilatkozatot".

A CE jelölés csak direktívás (harmonizált) szabvány hatálya alá tartozó terméken alkalmazható!

CE jelölés

- **3. számú melléklet (B) a 79/1997. (XII. 31.) IKIM rendelethez :**
- „A megfelelőségi nyilatkozatnak az alábbiakat kell tartalmaznia:
 - ◆ - a gyártó vagy a gyártó meghatalmazott Európai Unióban letelepedett képviselője nevét és címét,
 - ◆ - a villamossági termék leírását,
 - ◆ - hivatkozást a honosított **harmonizált** szabványokra,
 - ◆ - hivatkozást azokra az előírásokra, amelyeknek való megfelelőségről nyilatkoznak (ha vannak ilyenek),
 - ◆ - a gyártó vagy a gyártó Európai Unióban letelepedett képviselőjének nevében aláíró kötelezettség vállalására felhatalmazott személy azonosíthatóságát,
 - ◆ - azon év utolsó két számjegyét, amelyben a CE jelölést elhelyezték.”

Nyelvi problémák

- A Magyar Mérnöki Kamara és az MSZT 2002 óta értelmezési problémákat sorakoztat fel a magyar nyelven történő megjelentetésről:

„-A csak idegen nyelven kiadott magyar szabvány helyett -a nyelvi értelmezési bizonytalanságok miatt, átmenetileg a magyar nyelven megjelenő szabvány közreadásáig-alkalmazható a szakterületileg megfelelő, legutolsó kiadású magyar nyelvű szabvány abban az esetben is, ha ez már nem hatályos” (MMK)

Nyelvi problémák

„-Szükséges, hogy a szabványok mielőbbi magyarítására központilag intézkedjenek és az anyagi feltételeit is biztosítsák. Egyes szabványok lefordítása meghatározott gazdálkodó szervezeteknek, illetve azok bizonyos csoportjának a kiemelt érdeke; elvárható, hogy a fordítás költségében ezek is jelentős részt vállaljanak.” (MMK)

Nyelvi problémák

Az állásfoglalást megkapták az érintett hatóságok, tervengedélyező szervek, minisztériumok és a közszolgáltató vállalatok vezetői.

A fogadtatás meglehetősen eltérő volt!

Nyelvi problémák

„Milyen lesz az európai jogharmonizáció hazai működése, ha esetleg egy jogszabályhoz nem a harmonizált európai szabványt, hanem egy visszavont szabványt alkalmazunk?” (MSZT)

„A nemzeti szabványosításról szóló törvény 2002. január 1-jétől hatályos módosulása óta sajnos az sem törvényes követelmény, hogy a jogszabály által hivatkozott szabvány nyelve magyar legyen.” (MSZT)

Nyelvi problémák

„Átmenetileg sem szabad azonban olyan engedményeket, kompromisszumokat előírányozni, amiről az állásfoglalás szól. Ez csak a korábbi állapotokat fogja konzerválni, és nem vezet a probléma megoldásához.” (MSZT)

Ahogy már megszokhattuk, a megrendelői oldal került ismét a legkellemetlenebb helyzetbe, hiszen szakmai felkészültsége, tájékozottsága sok esetben addig terjed, hogy tisztában van azzal, hogy egy létesítmény, rendszer tervezéséhez, megalkotásához felkészült, a Szakmai Kamara által bejegyzett és elfogadott mérnököt kell megbízni.

A szerződések megkötésekor szakmai szempontból egyértelműen a szakemberre hagyatkozik, elfogadva annak javaslatait és szakvéleményét, majd amikor az engedélyezés során az eljáró hatóság nem veszi figyelembe a kamarai állásfoglalást, megrendül a bizalma az eljárásban, a vele való bánásmód korrektségében és becsapva érzi magát.

Egy-egy ilyen eset alkalmas egy-egy szakma hitelének teljes lerombolására.

Az ICS rendszer rövid ismertetése

Az ICS-t (a szabványok nemzetközi osztályozását) az ISO (a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet) dolgozta ki abból a célból, hogy megkönnyítse a kommunikációt és az információcserét a szabványosítás területén. Ezen belül az ICS célja, hogy szerkezetül szolgáljon a nemzetközi, a regionális és a nemzeti szabványok, valamint más hasonló dokumentumok katalógusaihoz, és alapja legyen a nemzetközi, a regionális és a nemzeti szabványok rendelési rendszerének. Alkalmazható továbbá szabványok és hasonló dokumentumok osztályozására is adatbázisokban, könyvtárakban stb.

Az ICS megkönnyíti az információs és rendezőeszközök, mint például a jegyzékek, a válogatások, a bibliográfiák, a mágnesszalagokon és optikai eszközökön levő adatbázisok összehangolását, így módon elősegíti a nemzetközi, a regionális és a nemzeti szabványok, valamint más hasonló dokumentumok terjesztését.

Az ICS felépítése és szabályai

Az ICS háromszintű, hierarchikus osztályozás.

Az 1. szint a szabványosítási tevékenység 40 szakterületét öleli fel, pl.: közúti járművek, mezőgazdaság, kohászat, stb. Mindegyik szakterületnek két számjegyű szakjelzete van.

Például: 33. Távközlés. Audio- és videotechnika

Az osztályozásba bevont szakterületeket a tartalomjegyzék sorolja fel.

Az ICS felépítése és szabályai

A szakterületek csoportokra vannak felosztva (2. szint). Egy-egy csoport szakjelzete a szakterület szakjelzetéből és a csoport három számjegyű csoportszámából áll. Ezeket pont választja el egymástól.

Például: 33.160. Audio-, video- és audiovizuális technika

Az ICS felépítése és szabályai

A csoportok többsége alcsoportokra (3. szint) van felosztva. Egy-egy alcsoport szakjelzete a szakterület szakjelzetéből, a csoport szakjelzetéből és az alcsoport kétjegyű számából áll. Ezeket pont választja el egymástól.

Például: 33.160.40. Videorendszerek

Az ICS felépítése és szabályai

Azok a szabványok, amelyek tárgyük szerint két vagy több csoportba vagy alcsoportba is tartozhatnak, az ICS-osztályozásban minden olyan csoportban vagy alcsoportban szerepelnek, amelybe besorolhatók. Ez megkönnyíti a szabványok témakörök szerinti keresését.

Az ilyen szabványokon mindegyik besorolás szerinti szakjelzet fel van tüntetve.

Az ICS felépítése és szabályai

A szakjelzeteket pontosvessző választja el egymástól, pl. 01.040; 23.040.10; 77.040.20; 77.140.30.

Az ICS alkalmazóinak nem szabad megváltoztatniuk az ICS-osztályozásban levő szakjelzeteket, mert a változtatások korlátoznák az információcsere lehetőségét.

Az ICS felépítése és szabályai

Példák:

- 01.110 Termékek műszaki dokumentációja
- 13.220 Tűzvédelem
- 13.310 Bűnözés elleni védelem
- 13.320 Vészjelző és figyelmeztető rendszerek
- 29.020 Elektrotechnika általában
- 33.160.40 Videorendszerek
- 91.060.50 Ajtók és ablakok

Az MSZ 1600 és az MSZ 172/1 helyett MSZ 2364 sorozat

- 2003. 02. 01-jén az MSZ 1600 szabványsorozat (néhány kivételtől eltekintve) és az MSZ 172/1 szabványsorozat visszavonásra került.
- Helyettük az MSZT az MSZ 2364-x és az MSZ HD 60364-x sorozatban foglalt elvárások betartását ajánlja.

Tények!

- 1. A műszaki specifikáció (Technical Specification), nem szabvány, bevezetése nemzeti szinten nem kötelező.
- 2. Ahogy a szabványok, úgy a szabványjellegű dokumentumok alkalmazása sem kötelező.

Tények!

■ 3. Jogszabályi

- ◆ hivatkozás esetén: Aki a szabványt alkalmazza, az bízhat abban, illetőleg vélelmezhető róla, hogy a jogszabály által megkívánt módon jár el, a szabványtól eltérő egyéb, költségesebb, bár jogilag ugyancsak megengedett eljárásokkal szemben.
- ◆ hivatkozás lehetséges TS-re is, mint más EN szabványokra is;
- ◆ évszám nélküli hivatkozás esetén az éppen érvényben lévő kiadás feltételeit kell teljesíteni a jogszabályi elvárás követelményeinek teljesítéséhez (ez a javasolt módszer)!

Tények!

- 4. A honosított szabvány (EN), vagy műszaki előírás (TS) jogszabályba való átemelése (idézése, bemásolása)
-ami a kötelezővé tétellel egyenértékű-
vagy tartalmi megváltoztatása két problémát is felvet (ha nem csupán hivatkozik rá):
 - ◆ -szerzői jogot sért,
 - ◆ -ellentétes az 1995. évi XXVIII. törvény 6. § (1) és (2) bekezdésével

Érvényben lévő biztonságtechnikai szabványok

Fontosabb, érvényben lévő, biztonságtechnikával kapcsolatos szabványok!

MSZ EN 15602:2008 Magyar nyelvű

Biztonsági szolgáltatások ellátói.
Fogalommeghatározások

MSZ EN 14383-1:2006 Angol nyelvű!

Bűnmegelőzés. Településrendezés és épülettervezés. 1. rész: Szakkifejezések

Fontosabb, érvényben lévő, biztonságtechnikával kapcsolatos szabványok!

MSZ EN 16082:2012 Angol nyelvű!

Repülőtér és repülésbiztonsági
szolgáltatások

MSZ EN 16747:2016 Angol nyelvű!

Tengeri és kikötői biztonsági
szolgáltatások

A mechanikai védelemre vonatkozó jelenleg érvényben lévő fontosabb EN szabványok jegyzéke!

MSZ EN 356

MSZ EN 1063

MSZ EN 1143-1, -2

MSZ EN 1300

MSZ EN 1522-1523

MSZ EN 1627-1628

MSZ EN 1629-1630

Üvegek betörés elleni védelme

Üvegek lövedékállósága

Értéktárolók betörésállósága

Fokozottan biztonságos záruk
(értéktárolók)

Ablakok, ajtók lövedékállósága

Ablakok, ajtók betörésállósága

Ablakok, ajtók betörésállósága

Aktualitások!

- Már csak az MSZ 1600-11, -13, -14, -16 van érvényben
- MSZ 2364 (már csak 6 db^{2017.05.}) új jelzete MSZ HD 60364 (72 db^{2017.05.})
- Új főcíme: „Kisfeszültségű villamos berendezések” a régi „Épületek villamos berendezéseinek létesítése” helyett

EURALARM

Az 1970-ben alapított európai tűz és biztonságtechnikai gyártók és szolgáltatók szövetsége jelenleg 18 (17) országból több, mint 5000 tagot (gazdálkodó szervezetet) számlál.

A szövetség tagjai az európai piacon több, mint 18 milliárd € forgalmat bonyolítanak évente.

Ez körülbelül **50 %-a** a teljes európai biztonságtechnikai piacnak.

Néhány hasznos URL

- **MSZT:** www.mszt.hu
- **IEC:** www.iec.ch
- **ISO:** www.iso.org
- **CENELEC** www.cenelec.eu
- **CEN:** www.cen.eu
- **ETSI:** www.etsi.org
- **EURALARM** www.euralarm.org
- **BSIA** www.bsia.co.uk

Egykori professzorom szerint:

„-....a bíróságon a legjobb
védőügyvéd:
a szabvány!!!”

Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!